

Čas přípravy
30 minut

Čas realizace
45 minut

Prostor
uvnitř

Roční období
jaro

Počet účastníků
20

Věková kategorie
12–14 let

VELIKONOČNÍ KRASLICE A JINÉ DEKORACE

Obecný cíl: Rozvoj těchto kompetencí: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální.

Konkrétní cíl: Děti poznají techniky utváření velikonočních kraslic.

Motivace: Kdo by nechtěl mít na stole mnoho druhů velikonočních kraslic a k tomu nápaditou výzdobu?

Potřeby: Vyfouklá vejce, košilky, oboustranná lepicí páska, zbytky stuh, sprej, lepidlo Herkules, korálky, tempery, fixy, mramorovaná barva, kelímek, chirurgické rukavice, samolepicí tapeta, vycvakávací strojky, voskovky, štětce, špendlíky, tužky, čajové svíčky, staré lžice, stuhu široké 2,5 cm, polystyrenová vejce 10 cm, pravítko, ubrousky, lepidlo na ubrouskovou techniku, vrtačka na madeirová vejce nebo hobby vrtačka, která bude mít min. 15 tisíc otáček, malé vrtáčky a slabý kulatý pilník, ingredience na perníky viz níže.

K tomuto metodickému listu není k dispozici žádný pracovní list.

Provedení: S dětmi si povyprávíme o tom, jak kdo doma slaví Velikonoce.

Před Velikonoce můžeme s dětmi navodit tu správnou jarní náladu již přibližně měsíc před samotnými svátky. S dětmi budeme pracovat na několika technikách zdobení vajec, od těch nejjednodušších až po ty složitější.

1. KOŠILKA

V papírnictví či v drogeriích zakoupíme tzv. košilky, děti si navlečou na jedno vajíčko jednu košilku, položí na hlubokou lžici a vedoucí jim celé vejce nad kýblem poleje vařící vodou.

Tato technika je hotová během minuty u jedné kraslice.

2. STUHA

Na vajíčko budeme nalepovat ozdobné stuhy. Opět velmi jednoduchá technika. Zbytky různých ozdobných krajků získáme např. v galanteriích. Na vejce nalepíme oboustrannou lepicí pásku a na ní opatrně přitiskneme ozdobnou krajkou. Velmi elegantně vypadá např. jemná bílá krajka na černém vejci. Vejce barvíme tak, že je nastříkáme lesklým sprejem v různých barvách.

3. ROZBITÉ VEJCE

Barevné vejce rozbijeme a jednotlivé kousky nalepujeme na vejce jiné barvy. Rozbité vejce může být např. čistě bílé a nemusíme jej barvit. Lepidlo je dobré Herkules.

4. MRAMOROVANÉ VEJCE

Nejprve musíme odhadnout kelímek na vodu. Plocha vodní hladiny by se totiž měla rovnat povrchu vejce. To proto, že na vodní hladinu nakapeme pár kapek mramorovacích barev, párátkem je rychle promícháme a ponoříme vejce rychle do vody. Mramorovací barva se nalepí na povrch vejce. Pokud bychom měli málo barvy, tak by barva nebyla všude. Nejlépe je kombinovat maximálně 4 barvy. A opravdu bude stačit asi 5–6 kapek na jedno vejce.

- Tato technika dobře funguje na vatová a polystyrenová vajíčka. U nich stačí vajíčko napíchnout na špejli a ponořit pod hladinu. Pokud byste chtěli použít vyfouklá vejce, je třeba si připravit z drátu takové zakřivené udelátko, jehož konce zasuneme do vyfouklého vejce, protože takto se nám to bude lépe ponořovat do vody. Pozor na vodu, která nateče dovnitř. Lze i napíchnout vyfouklé vejce na špejli a konce obalit modelínu, aby voda nenatekla dovnitř a pak silou ponořit.
- Barvy nejlépe vyniknou na bílých vejcích.
- Při tomto barvení používejte chirurgické rukavice.

5. SAMOLEPICÍ TAPETA

Techniku zvládnou opět všechny děti. V papírnictví zakoupíme zbytky různobarevných samolepicích tapet. A pak už jen vystřihujeme různé motivy a nalepujeme. Můžeme vzít také menší vycvakávací strojky a rovnou nalepovat hotové obrázky. Záleží jen na nás, jaké vajíčko bude jako podklad, zdali např. zelené a na vajíčko nalepíme

barevné motýlky a kytičky nebo bude černé a na něm bílá strašidla – kombinovat lze všechno. Opět použijeme na obarvení vyfouklých vajec barevné spreje, kdy vedoucí nastříká všechna vajíčka najednou a za chvíli jsou suchá.

U starších dětí z 8. tříd zvolíme tapetu v barvě dřeva a z ní malými nůžkami vystřihují tvary, jaké se dělají ze slámy – různé tenké čárky na konci kosené, různé tloušťky a délky a přilepujeme je k sobě do různých tvarů. Moc pěkné stránky www.kraslice.xf.cz, www.moravskedeductivni.cz/rajsiglova/

FIMO KRASLICE – už jsme si uvedli v metodickém listu s FIMO hmotou, dokonalý postup i s obrázky je uvedeno na internetových stránkách www.brydova.cz.

7. KORÁLKOVÉ VEJCE pro starší děti 8. třída.

Postupujete tak, že si ustříhnete 2 m vlasce a navlékáte jehlou 10 korálků, které barevně po jednom střídáte např. červený a modrý, 10 cm od konce svážete dvěma uzlíky dohromady tak, aby korálky vytvořily kroužek. Nit vychází z červeného korálku, navléknete 2 modré, 1 červený, 2 modré, provléknete další červený v základním kolečku, to opakujete po celém obvodu.

8. MALOVÁNÍ TEMPERAMI

Tuto techniku doporučuji dětem ze 7. a 8. třídy, mladší můžou malovat fixem Na vejce malujeme nejprve tužkou a pak nejjemnějším štětcem. Jsou vděčné různé obličejce např. berušky nebo jarní kytičky, motýlci i krajinky.

9. MALOVÁNÍ HORKÝM VOSKEM

Můžete vyzkoušet dva způsoby:

- vezměte si čajovou svíčku, zapalte, vyfouklé vejce navlečte na špejli, a nahřejte určitou část skořápky a poté na ní naneste voskovku, dosáhnete toho, že se vosk pěkně rozteče a takto pokračujte dál, až budete mít celé vejce třeba různými barvami nanesené. Voskovky se pěkně slejí. Výsledný efekt by se dal přirovnat např. mramorování. Opět na stránkách Moniky Brýdové www.brydova.cz, kde najdete k této i jiné technice plno vychytávek.
- známý postup je malování špendlíkem, který zapíchnete do tužky z druhé strany, vosk nařezete na starou lžici, kterou uchytnete v libovolném stojanu a zahříváte vše nad svíčkou (stojánek lze udělat i tak, že si vezmete velký brambor, který umístíte do sklenice tak akorát, aby koukal, a do něj zapichujete lžice – ona drží sama). Jakmile se vosk rozehřeje, máčíte v něm hlavičku špendlíku a malujete na vajíčka, každý tah znamená jedno namočení do vosku, ale výsledek je nádherný a i tuto techniku může zkusit každé dítě.

10. PATCHWORKOVÁ VEJCE

Pro starší děti z 8. třídy. Způsobů patchworku je mnoho, na internetu najdete podrobnosti např. na <http://www.magratatag.cz/2011/04/patchworkova-vejce.html> <http://www.vytvarnetekniky.cz/patchwork/vejce.php>.

Nejprve si všichni nastříháme stuhu 2,5cm širokou na 5cm proužky, zvolíme si několik barev, které k sobě budou ladit. Začínáme tak, že budeme tvořit nejprve polovinu vejce a pak to samé vytvoříme ještě jednou. Vezmeme si polystyrenové vejce nejlépe 10cm, najdeme spoj a přes něj umístíme stužku takové barvy, kterou budeme mít v samotném středu vejce. Potom uchopíme první pětcentimetrový proužek, přehneme jej mezi prsty, a do středu stuhu zapícháme špendlík, takto celé zapíchneme do středu vejce. Oba konce stuhu přehneme směrem k sobě (jako když skládáte papírovou čepici) a oba konce připícheme špendlíkem. Tak pokračujeme jednu stužku vedle druhé. Střed má 4 stužky, pak začínáme druhou řadu, třeba s jinou barvou a to tak, že stužky jsou vždy uprostřed té původní a mezi nimi, takže druhá řada se skládá z 8 stužek, viz obrázek. Až budeme mít hotovou první půlku, úplně stejně vyrobíme druhou půlku a pak mezi obě vytvořené půlky natáhneme stuhu a nahoře vytvoříme mašli.

11. UBROUSKOVÁ TECHNIKA

Velmi jednoduchá technika, vhodná pro všechny věkové kategorie.

Důležité je mít takové ubrousky, které mají malé motivy. Ty totiž jdou velmi hezky nalepit na vajíčka a nekraťují se. Použít můžeme lepidlo určené přímo na ubrouskovou techniku, ale rovněž zcela dobře poslouží lepidlo Herkules. Postupujeme stejně jako při ubrouskové technice na cokoli jiného. Nejprve si obrázek z ubrousku vystříháme, odstraníme všechny vrstvy 2–3 a použijeme pouze tu nejvrchnější. Vejce potřeme trochu lepidlem a přiložíme obrázek, potom opatrně měkkým štětcem přetíráme lepidlem, od středu obrázku! Lepidlem přetíráme jen velmi opatrně a nejlépe jednou protože ubrousek má tendenci se trhat. Ale výsledek je velmi pěkný u všech dětí.

12. MADEIROVÁ VEJCE

Tato vajíčka jsou pojmenovaná po „madeirové výšivce“. V podstatě jejich motiv tvoří hlavně dírky, které se vyvrtají do vyfouklé skořápky. Těžká technika, menší děti často na vejce tlačí a rozbijí si ho v ruce nebo jim vajíčko rozbije vrtačka, protože na ni budou tlačit.

Vajíčka musíme nejdříve očistit od razítkové barvy a zkontrolovat, jestli jsou opravdu celá, jakákoliv miniaturní prasklinka může vše zkažit.

Jak na to? Celkem jednoduše. Na vajíčko si udělejme fixem bodíky na místech, kde pak bude dírka. Používáme centrofix, ten se nerozmaže a ani ho v dlaní nesetřeme, ale pozor, když už tečku jednou uděláte, tak je pak dost těžké, dostat ji dolů. A teď přichází na řadu vrtačka. Koupíte ji v hobby obchodech, příp. v obchodech pro modeláře a také na www.brydova.cz za cenu 390,- Kč.

Do vrtačky si připravíme frézku – nejlepší je používat malou kulatou nebo frézku ve tvaru jehlanu – a můžeme začít.

Vajíčko si položíme na něco měkkého a mírným tlakem ho fixujeme k podložce. Zapneme vrtačku a přiložíme frézku kolmo na skořápku, jemně přitlačit a opatrně vyvrtáme díрку. Takto pokračujeme dokud nebudeme mít vyvrtané

všechny naznačené body. Pokud začínáte a je to vaše první zkušenost s vrtačkou, tak raději počítejte s tím, že vám vajíčko praskne, chce to cvik, než přijдете na to, jakým tlakem a jakou frézku vám to půjde nejlépe.

I když máte vyvrtáno, pořád v dírkách zůstávají nepěkné zbytky vaječné blanky. Ta se dá odstranit buď ponořením do sava, ale lepší je odstranit ji pomocí malého kulatého pilníku. Pilník musíte opřít o hranu vyvrtané dírky a velmi opatrně očistit kousek po kousku. Dávejte pozor, aby jste si nevylomili okraj dírky nebo nerozlomili celou skořápku.

Když máte vyvrtáno a vyčištěno, tak si připravte stojánek, voskovky a vše ostatní na malování voskem. (viz. technika č. 9 Malování horkým voskem). Tato vajíčka se malují stejným způsobem, jen je potřeba každou díрку obtáhnout voskem po hraně dírky. Lístečky, tečky a čárky malujte tam, kde máte víc místa. Záleží jen na vaší fantazii, jakou bude mít vajíčko konečnou podobu. V podstatě je takové vajíčko pokaždé originální a krásné. Jemnější vzory jsou něžné a velmi romantické.

Bohužel touto technikou může pracovat tolik dětí, kolik budete mít vrtaček, takže by to chtělo spíš zvolit tuto techniku jako doplněk k ostatním technikám.

12. VAJÍČKA V CIBULI

Velmi jednoduchá technika. S dětmi uvaříte vajíčka natvrdo a to tak, že do hrnce dáte vrchní slupky z cibule a mezi ně poskládáte vejce. Výsledkem budou hnědá vajíčka.

Potom začnete se zdobením. Do malých skleniček nalijte dětem ocet a vložte párátko tak, aby nasákla do špičky octet. Děti potom postupují tak, že párátkem jako by chtěly vyškrapat do vajíček libovolný vzor, přitom ocet smyje hnědou barvu ze slupek a zůstane původní barva vejce.

Děti tak na vajíčka píší i různé nápisy, protože to jde dobře.

DEKORACE Z PAPÍRU Velmi vděčné vyrábění, protože papír, nůžky a lepidlo je dostupné pro všechny. Nejpřijatelnější pro vedoucí bývají metodické návody v knihách TOPP, kde získáte vzory předloh ve velikostech, které pro práci potřebujete, stačí je vytahat z příloh a připravit pro děti. Při velikonočních dekoracích je třeba si zajistit dostatečné množství hnědých čtvrtků na zajičky.

VELIKONOČNÍ PERNÍKY

Mezi oblíbenou velikonoční (a také vánoční) oddílovou činností patří pečení a zdobení perníčků.

To opět zvládnou všechny děti.

Těsto připravíme: 2 vejce, 20 dkg cukru, 2 lžice medu, 40 dkg hladké mouky, koření do perníku, 10 g jedlé sody, malinko mléka. Ze všech přísad propracujeme těsto a vyválíme ½ cm silnou placku a již můžeme rovnou vykrajovat vzory podle toho, jaké jsme sehnali vykrajovátko. Dáváme na pečicí papír na plech, necháme péct 5 minut, pak vyndáme, opatrně potřeme vajíčkem a necháme dojít na plechu.

A pak už jen všichni zdobí. Polevu můžeme buď koupit hotovou nebo si ji ze syrového vajíčka a moučkového cukru udělat.

Na schůzce si můžete na konci celého přípravného období před Velikonocemi uspořádat výstavku vyrobených vajec. Je možné například ve velké váze mít uříznutou vrbu a nejpovedenější kraslice zavěsit přímo na větvičky. Vyzdobené perníčky se mohou rovnou sníst. Může vzniknout hezká velikonoční besídka, kde si např. kluci mohou uplést i pomlázky.

Podrobný návod:

<http://www.ceskykutil.cz/tvorime/vyrabime-pro-deti/pomlazka-krok-za-krokem>

Tato aktivita přibližuje Ideály Pionýra – Pomoc, Přátelství a Poznání.

Přístup k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami:

U dětí s výraznějšími potížemi v jemné motorice ruky je nebezpečí, že vajíčka rozmáčknou, volíme proto jednodušší formy zdobení, nebo menší počet např. korálků, madeirových dírek. U oplétání, drátkování, tam, kde to jde je možné nahradit umělohmotným či polystyrénovým vejci.

Pozor na: Dodržujte bezpečnost při práci se svíčkou a při práci s vrtačkou.

Moje poznámky: www.kraslice.xf.cz, www.brydova.cz.

Kniha: Marie Brahová – Malujeme kraslice

Knihy TOPP – 1. Velikonoční vajíčko, 2. Vajíčko trošku jinak, 3. Hravé jaro, 4. Hurá, jaro!

www.nikpat.wz.cz

Moje poznámky: